

Вступ. Темперамент – це поєднання індивідуально-психологічних особливостей особистості, що характеризують динамічну та емоційно-вольову сторони її поведінки і діяльності. Він виступає своєрідною сполучною ланкою між організмом, пізнавальними процесами і особистістю. В умовах сучасного освітнього простору особливості темпераменту впливають на навчальну діяльність студентів.

Мета дослідження. Дослідити вплив типу темпераменту на успішність та адаптацію до учбової діяльності студентів 1 курсу.

Матеріали та методи. Для досягнення мети дослідження ми використовували особистісний опитувальник Г. Айзенка для виявлення темпераменту і метод експертних оцінок. В дослідженні взяли участь 33 особи – студенти 1 курсу НФаУ. З них 5 юнаків і 28 дівчат.

Отримані результати. В ході проведення опитування Айзенка серед студентів 1 курсу були отримані наступні результати: у 12 студентів виявлено холеричний тип темпераменту, 6 студентів мають меланхолічний тип темпераменту, 10 студентів – сангвінічний тип і 5 студентів є флегматиками. Більшість студентів – сангвініки і холерики. Серед студентів було виявлено, що 19 студентів є екстравертами і 14 студентів – інтроверти. Зіставивши результати з визначення темпераменту і успішності студентів за останню сесію, використовуючи метод експертних оцінок, отримано наступні результати: 4 сангвініки мають «високу успішність», 5 сангвініків – «середню успішність», 1 – «низьку успішність»; 2 холерики мають «високу успішність», 9 – «середню успішність», 1 – «низьку успішність»; 3 меланхоліки мають «середню успішність», 2 меланхоліки – «низьку успішність», 1 – «високу успішність»; 1 флегматик має «високу успішність», 3 – «середню успішність», 1 – «низьку успішність».

Висновки. Отже, студенти з усіма видами темпераменту можуть мати в навчанні, як високі показники, так і низькі, і середні. Таким чином, результати нашого дослідження показують, що в кожному типі темпераменту зустрічаються як сильні студенти, середньоуспішні, так і слабкі. Це свідчить про те, що тип темпераменту може впливати на процес виконання завдань, вимог, засвоєння матеріалу, але не на кінцевий результат.

ВПЛИВ ДОБОВИХ БІОРИТМІВ НА ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ СТУДЕНТІВ

Вступ. Одним із базових факторів, які впливають на успішне навчання є наявність оптимального рівня фізичного, психологічного і соціального розвитку молоді. Останнім часом в нашій країні та закордоном проводяться дослідження, спрямовані в основному на визначення можливостей керування біоритмами студентів з метою покращення якості освіти.

Мета дослідження. Дослідження особливостей добових індивідуальних біоритмів студентів першого курсу і їх вплив на працездатність.

Матеріали та методи. Для досягнення мети використовували: визначення хронотипа по опитувальнику Хорна-Остберга, температурне тестування, вимірювання артеріального тиску, вимірювання частоти пульсу, опитування.

Отримані результати. Під час дослідження було виявлено, що чим точніше співпадає початок учбової діяльності з підйомом життєво важливих функцій організму, тим продуктивніше буде процес навчання. Студенти, віднесені до «ранкового» типу – «жайворонки» встають рано, зранку бадьорі, життєрадісні, піднесений настрій зберігають в ранкові та денні години; найбільш працездатні з 9 до 14 години; ввечері їх працездатність помітно знижується. Цей тип студентів найбільш адаптованих до існуючого режиму навчання, оскільки їх біологічний ритм збігається з соціальним ритмом денного вузу. Студенти «вечірнього» типу – «сови» найбільш працездатні з 18 до 24 години; пізно лягають спати, часто вже не висипаються, нерідко запізнюються на заняття; в першій половині дня загальмовані, тому знаходяться в найменш сприятливих умовах, навчаючись на денному відділенні вузу. Період зниження працездатності студентам обох типів доцільно використовувати для відпочинку і обіду, необхідно займатися найменш важкими дисциплінами. Для «сов» доцільно з 18 год влаштовувати консультації та заняття з найбільш складних розділів програми. Третя група студентів є аритміками, вони займають проміжне положення між «жайворонками» і «совами», але все ж, вони ближче до «жайворонків».

Висновки. Таким чином, зміна розумової працездатності в процесі навчальної праці студентів характеризується послідовною зміною трьох періодів: «початок», стійка та висока працездатність і період її зниження. Ця обставина має важливе значення для планування заходів по оптимізації умов учбової діяльності і відпочинку студентів.

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ БУКАЛЬНОГО ЕПІТЕЛІЮ НА ТЛІ ЗАСТОСУВАННЯ БРЕКЕТІВ